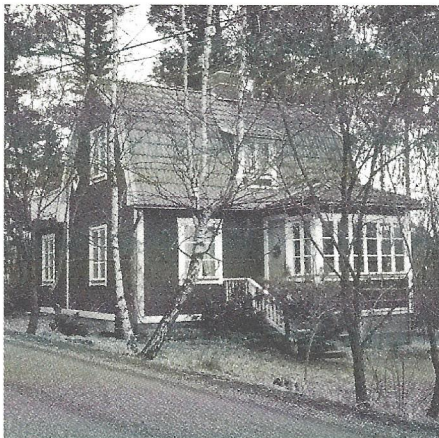

Hanviken i våra hjärtan

Ja, i alla fall i mångas hjärtan, som ser denna norra kommundel av Trollbäcken som sin hembygd. Kumla - Hanviken var namnet på kommundelarna till 1947, då vi fick det gemensamma namnet Trollbäcken efter en liten bäck i Hanviken.

Varje kommundel har haft sin utveckling. Så också Hanviken. Jag minns på trettio-talet då jag, som barn tillsammans med mamma, mina mostrar och kusiner strövade omkring i Hanviksskogen och plockade stora fina blåbär. Det var *smaskigt*, men det var så lagom roligt med massan av stora myror, som ville krypa upp på benen på en.

Och inte kunde vi då tänka oss att det så snart i sinom tid skulle stå en mängd villor mitt i blåbärs-skogen! För redan **1910** hade mellersta Sveriges Egnahems AB Kumla Gård köpt upp området och följande år börjat stycka och sälja av egendomar för sommarstuge- och egnahemsbebyggelse. Men det dröjde ända till **1920- och 30-talen** innan byggandet tog fart, och då fick norra delen av Kumla namnet *Hanvikens egnahemsområde*. I slutet på 20-talet fanns endast 26 hus varav knappt hälften var permanent bebodda villor.

Äldre villa på Krokvägen 11

Dansbana, klubbhus och pensionat

Kumla egnahemsträdgårdars förening bildades 1927. Var månne Hanvikens egnahemsförening tidigare? Här finns en del äldre

villor bevarade, som på Krokvägen 11, troligen byggd på **1910-talet**, några på Hanviksvägen och Jungfruvägen 12 B. Det har funnits en dansbana nedanför Hårds backe vid Krokvägen.

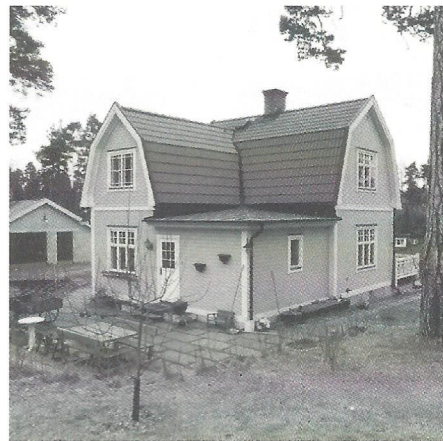
På Solvägen byggde egnahemsägarna ett klubbhus, där många äldre Trollbäckenbor varit på fest. Jag var själv där på kalas med bygdens teaterklubb, som bildades år **1948** av Runo Rydén, som bodde på Solvägen. Klubbhuset såldes efter en del år till Filadelfia, tror jag.

I Hanviksbacken fanns det ett litet pensionat för de, som hade så gott ställt att de kunde unna sig lite frisk barrskogs- och Drevviksluft. Kokerskan Gunborg i huset, en Blekingetös, lagade underbart god mat, men hon hörde illa, var så gott som döv.

Trots det spelade hon dragspel och sjöng - ja hon sjöng och spelade sig ända in i en av bröderna Karlssons hjärtan, nämligen *Bernhard*, och blev bondmora på en av de två *Skogsängens gårdar*. Den andra gården ägdes av brodern *Gunnar*. Och Skogsängens gårdar besöktes av grannar, som köpte mjölk. Där fanns både kor, hästar, grisar och får. Många barn ville se djuren och hälsa på drängen *Es-kil*, som de ansåg var den starkaste av alla i Kumla-Hanviken. Marken till gårdarna köpte bönderna av Kumla Gård omkring **1908-09**. Den senare **1932** uppförda man-gårdsbyggnaden ligger än idag kvar på Skogsängsvägen 49 och bebos av en ättling till familjen Karlsson. Allt om gårdarna har Gunnars dotter Gullan Karlsson, 86 år berättat. Hon bor kvar i Trollbäcken.

Snutviken

Mitt emot pensionatet ovanför nuvarande Solvik bodde Emanuel och Maria Strömberg. Emanuel var polis, men på fritiden hjälpte han till att sälja tomter i Hanviken, bl a till sina kolleger inom Polisen. Till Hassel, Hegart och Hård m fl. Därav fick Hanviken öknamnet "*snutviken*".

Hörnet Hårdsbacke/Hanviksvägen

En av snutarna fick en backe uppkallad efter sig. Gissa, vad tror du? Jo, det är rätt *Hårds backe*.

Torpen - nu ett minne blott

Det fanns flera torp under Kumla gård i området, som drevs som små lantbruk och som var samtida med Skogsängsgårdarna. En del drygade också ut sin försörjning med en tvättinrättning.

Så gjorde Gustavssons i torpet *Vreten*, *Bonn-Anders* vid viken Hanviken, numera Solvik.

Familjen Collin i "*Nybygget*" drev också en stor tvättinrättning. Vägen förbi deras hus fick senare namnet Collins väg. *Borgen* däremot drevs enbart som lantbruk av den välkända familjen *Bernhard* och *Astrid Gustavsson*, som senare ägnade sig åt sin åkeriverksamhet. Under 30 - 50-talen låg Åke Ringströms tvätter i alldeles vid

sjön vid Vendelsö-vägen - på Borgens ägor.

Har Du åkt skidor nerför Stjärnbacken?

Eller kanske Månbacken eller Himmelsbacken? Inte! Men det har många äldre Trollbäckenbor gjort. Vi åkte precis inte slalom, men vi åkte utför i "grusgropa", ja i en bit av Brunkebergsåsen, som gick fram bakom Jungfruvägen. Efter skidfärden måste man stycka sig med något godis. Då skidade vi ner till Hollbergs affär vid Hanviksbacken (mitt emot Solvik), som hade tagit över affären efter Stina Jansson.

Hollbergs bodde på övre planet. Man ringde på en klocka, så kom tant Hollberg ner och expedierade.

Ovanpå den intilliggande garagebyggnaden var *Hanvikens telefonstation* installerad, sedan den flyttats från stora husets övervåning. Växeln så ganska anspråkslös ut. *Namnanropet var Hanviken*. Jag minns ibland att samtalen kom fel på att telefonisterna inte hörde om det var Norrviken eller Hanviken, som begärts.

Kolmilan

Under 40-talet var det kalla vintar, -40 grader, och andra världskriget försvårade livet även för Kumla - Hanvikensborna, ransoneringskort, bensinbrist uppstod m m. En kolmila, som Tomtbolaget AB hade vid Njupkärrsvägen, var ju vi ungar nyfikna på att se, och skolutflykter gjordes dit. Tomtbolaget, m fl behövde gengaskol till sin "bilpark". Tomter styckades, hus byggdes och vägar anlades, och omfattningen av fraktgods växte hela tiden.

Utveckling i en rasande fart

Vi alla samtida, som vuxit upp och levt större delen av 1900-talet har verkligen fått uppleva och tagit del av en rasande snabb utveckling av vårt samhälle och världen i övrigt. Snabbare än vi kunnat drömma om.

Känner ni "PostOlle" Olle Hedin? Det var han som grejade att vi i Kumla-Hanviken fick ett eget postkontor. Olle, som för ett antal

år sedan gick bort, var vår hängivna brevbärare på 30 - talet och troligtvis fram till 80-talet. Olle var en lite bohemisk och udda människa med begränsade vyer, men har var inte mer begränsad än att han samlade ihop kapital och lät bygga sig ett hus i Hanviken. Och bottenvåningen hyrde han ut till Posten, som inrättade ett postkontor där.

På det viset slapp vi den långa vägen till posten, som låg vid Gudö, i huset som *Modevillan* nu driver. I och med Olles initiativ försvann kvartersnamnen och vi fick våra vägnamn samt det gemensamma postnamnet *Trollbäcken*. Året var **1947**. I Olles hus kan man numera handla Kumla-Pizzan.

Trollbäckens Trä - Hans Gynges livsverk

I Bonn-Anders lada i Hanviken (Solvik) startade bygdens son *Hans Gyng* sitt företag *Trollbäckens Trä* **1954**. Det blev nära för tomtägarna i Trollbäcken att köpa bräddor, cement, gräsuggor och övrigt byggnadsmaterial.

Fadern Carl Gyng var välkänd chef för Tomtförsäljningen i bl a Trollbäcken - det byggdes och spikades och det var en strykande åtgång på byggnadsmaterial.

Verksamheten växte och **1960** i ladan vid Nybygget vid Collins väg lät Trollbäckens trä placera en klyvsåg för framställning av bl a läkt. Företaget, som nu hade blivit aktiebolag flyttade **1971** från Solvik till Lindalen.

Man växte och blev större, vilket **1975** resulterade i ett nytt stort byggvaruhus i ytterkanten av Lindalens industriområde, som blivit välkänt inte bara för oss Trollbäckenbor.

Hanviken växer

I och med att utbyggnad av vatten och avloppsnätet påbörjades **1949** tog husbyggandet successivt fart. **1960-61** tillkom *Hanvikens by* på en tomt mitt i Hanviken. Tidstypiska kedjehus ritade av Ytong på uppdrag av byggnadsfirman Robert Dimling, som ägde marken. Familjerna blev nu fler och fler och snart uppstod behovet av en skola. **1965** stod *Hanvikens skola*

klar. Idag finns här omkring 370 elever mellan förskole- och årskurs 5, vilka undervisas av ett 30-tal lärare. Just nu i dagarna håller man på och snyggar till och bygger ut skolmatsalen.

Även äldre "+ 55 år" har sökt sig till Hanviken. Å 1991 stod 17 parhus med 34 bostäder färdiga vid Aniaragränd uppförda av Riksbyggen. Husen är granne med skolan, så äldre och yngre får samsas.

Senare byggdes ytterligare ett antal hus för seniorboende vid Jungfruvägen.

Hanviken Sportklubb - en framgångrik förening.

1944 grundades Hanvikens Sportklubb (HSK) av några ungdomar i Kumla-Hanviken. Först kallade man sig Kumlapojkarna. Men det fanns redan Kumlapojkarna i staden Kumla.

Så namnet fick bli Hanvikens sportklubb.

Lars Kungberg berättar att han handelsvis råkade komma med på ett av planeringsmötena.

En mulen och mörk dag på senhösten visste inte tolvårige Lars, vad han skulle ta sig till, men tänkte han, jag cyklar väl ner till Svallings. En träffpunkt, där man alltid kunde hitta någon kompis. Jo, *Pontus Vifell*, var där och säger "du vi sticker ner till Svenne Lundin. Man har ju talat om att bilda en idrottsförening och vi ska ställa upp i långsjösimningarna och då ska du vara med."

"Ja men vi kan väl inte bara komma dit," menade Lasse."

"Det är bara och ringa på," svarade Pontus, för i hans hem, *droskstationen* vid Vendelsövägen, var alla kompisar välkomna. Där fanns både gungor och trapetser i dörröppningarna och fritt fram för alla att gunga och gympa. Föräldrarna fick förstås ibland ta en liten lov när någon kom farande i trapetsen.

Sven Lundins föräldrar drev Södergårdens livsmedelsbutik.

Pontus ringde på. "Om Sven var hemma. - Ja stig in", sa mamman, "han är på sitt rum". "Sven" ropar hon och öppnar dörren. "Här kommer det ett par pojkar till."

Sven och de andra Allan, Helge och Bengan m fl stirrar lite förvånat på nykomlingarna och sa hej. Pontus tog genast till orda, "vi ska ju bilda en idrottsklubb och Lasse här ska vara med i långsjösimningarna".

Jo visst, Lasse var ju en snabb simmare.

Till slut märkte Pontus och Lasse att man hamnat mitt i ett födelsekalas. Svenne, grundaren, som blev idrottsklubbens första ordförande, fyllde nämligen 15 år.

Hanvikens sportklubb blev med tiden mycket framgångsrik. Man startade successivt upp alltfler idrottsgrenar. Förutom pingis, bandy och fotboll tävlar man i orientering, ishockey, casting mm.

Simsektionen, som startade 1977 lämnade HSK 1990 och bildade Tyresö Simsällskap.

Flera av klubbens idrottare blev kända för sina prestationer, som bordtennislaget med Lollo Hammarlund, Stig "Bubben" Näs-lund, Tony Larsson, "Kina" Nord-blom.

För att inte tala om löpartalange-rna Linda Haglund och Helena Sel-lergren, samt Annelie Arenstrand med 3 världsmästerskap i handikapps-sim 1979, samt 5 guld-medaljer vid Handikapp-OS 1980. Linda med bl a 10 SM-guld 100 m, blev Årets idrottskvinna 1978 och Annelie 1980. Idag har HSK omkring 1100 medlemmar och ordförande är Hasse Willberg.

Det finns mycket att skriva om HSK, som också har givit ut en tidning i tabloidformat. Man har också en veteranklubb - ett tret-tiotal fans - som träffas sista tors-dagen i månaden för att prome-nera, berätta minnen och äta lunch på någon Tyresökrog.

Såg du föresten HSK:s utställning på Trollbäckens bibliotek den 5 febr - 6 mars i år? Den berättade mycket i ord och bild.

Vad betyder namnet Hanviken?

Det är flera orter som börjar på Han, Haninge, Hanveden, Hanö m fl. Jag ringde upp Henry Hall, som har forskat lite om äldre tider och skrivit en bok om Vendelsö. Han

trodde att Han härrör från någon fågel, som orre eller tjäder. Förr har det funnits mycket tjäder här i våra trakter. Jag smakar på namnet Tjäderviken. Det kanske ändå inte är så långsökt.

Eller vad tror ni **2 780** Hanviken-bor? Jo, det är säkert, ni är så många idag.

Berit Brandinge
Text och foto

HSK:s fotbollslag i slutet av 40-talet.

Övre raden: Stig Gustavsson, Bo Lex-ander, Lennart Ströberg, Torsten Gus-tavsson, Olle Brunnberg, Sven Lundin och Rune Pettersson.

Undre raden: Sture Pettersson, Ulf Lexander, Bosse Nilsson, Stig Lundby och Gert Lundin.

(bilden utlånad av HSK)

Våren har lurat oss med sina bakslag som så många gånger förr men snart är den här, SOMMAREN. Då önskar man som vanligt att våren hade varit längre - att man hade hunnit med att njuta av den och följa utvecklingen från musöron till löv.